

טשענאָבאָר און זיין ייִדישקייט

Biblioteka Jagellońska
Kraków

Sw. Anny 19

זיין ייִדישקייט
פון 40 טעקסטן
און 80 טעקסטן
די צענטער און לעצטע זייט האלט 8 טעקסטן שטילטען.
אריין אינהאלט פון דאָס ייִדישקייט און די ייִדישע שפּראַך־לערער.

זיין ייִדישקייט פון דאָס ייִדישקייט
פון דאָס ייִדישקייט און דאָס ייִדישקייט
פון דאָס ייִדישקייט און דאָס ייִדישקייט
פון דאָס ייִדישקייט און דאָס ייִדישקייט

פּאָליטעכע-פּרעסע
ט. נומער 20 נומערן
פּרעסע פון דאָס ייִדישקייט און דאָס ייִדישקייט
Częstochowa, Aleja 6. telefon 201.

Piątek dnia 27 marca 1931

ליכט-ציינדען 549

פּרעסע פון דאָס ייִדישקייט און דאָס ייִדישקייט

NAJSTARSZA w CZĘSTOCHOWIE

FARBIARNIA i CHEMICZNA PRALNIA ALEKSANDRA HEININGERA

założona w r. 1860

po gruntownej reorganizacji i zmodernizowaniu swego przedsiębiorstwa poleca Szanownej Klijenteli swe usługi

Wykonuje:

Farbowanie przedzy wełnianej, bawełnianej, jutowej i jedwabnej oraz wszelkich materiałów w sztukach, **GARDEROBY DAMSKIEJ, MĘSKIEJ i DZIECIĘCEJ, DYWANÓW, PORTJER, KORONEK** i t. p.

Chemiczne czyszczenie i pranie wszelkiej garderoby, dywanów, kap, korenek, portjer, firanek i tkanin przy zastosowaniu najnowszych środków chemicznych nieszkodliwych dla najdelikatniejszych materji.

Wieloletnia działalność mojej firmy dała Sz. Klienteli dowody, o solidności wykonywania powierzonych mi robót. Obecnie wobec ulepszonych systemów pracy oraz znacznemu niżeniu cen, daję gwarancje szybkiej i starannej obsługi.

Z poważaniem
Aleksander Heiningor.

Ceny znacznie niżone!

Fabryka: Częstochowa, ul. Zaciszańska № 8, tel. 360.
Sklep: ul. Panny Marji № 32, tel. 207.

Sklepy: w Częstochowie, ul. Narutowicza № 20.
w Piotrkowie, ul. Piłsudskiego № 41.

Z intencji zaślubin kuzynki naszej
SALI ROZENWERTÓWNY z p. SZYMONEM LANDAUEM
życzą różowej przyszłości
Guta i Szlamek Rychtygier.

Z intencji zaręczyn p. **RACHELI MAJORCZYK**
z p. **ABRAMEM ZUZOWSKIM**
życzą dużo szczęścia i zadowolenia
Arnold Funtowicz.

צו דער פּערלאָבונג פון אוינער ליבן טאָכטער און שוועסטער ראַבעלע
מאַיאָרשטיק מיט ה' אברהם זוזאָווסקי ווינשען מיר זיי אַ גליקליכע
צוקונפֿט, זאָל זייער לעבענס-וועג זיין מיט בלוסען בעציהרט.
קעסטערן און געשויסטער.

צו דער פּערלאָבונג פון אוינער ברודער אברהם זוזאָווסקי מיט פּרל.
רוזשע מאַיאָרשטיק, ווינשען מיר פיל גלוק און אַ בליהענדע צוקונפֿט.
ברודער: דוד און שימעק.

אַכטונג בכורים

אזוי ווי אלע יאָהר ווערען הייִזער אויך אינגע־ערדענט די

ס'ומ'ים פאר בכורים

ערב פסח אין אלט-שטאָדטישען בית-המדרש פון דער שוחל פון 5 פריה.
בעמעקונג: די הכנסה איז בעשטעמט פאר אַרומע קראַנקע בחורים לומדי-תורה.
ועדת תומכי בחורי לומדי תורה משענסטאָכאָוו.

בטהאַנטמאַכונג.

אזוי ווי אלע יאָהר וועט אויך דעם ערב - פסח געמאַסט ווערען אין

בהמ'ד ת'ת. מחויקי הדת' נאָדרעסשנאָ 50

ס'ומ'ים פאר בכורים

פון 5 א זמנער פריה. מיר העפען אז יעדער וועט פֿאַרשטעהן צו קומען צו אונז און דער-
מיט גלויבטשניג צו שמועסן די ת'ת אין העלעכער צעם לערנען פון 400 קינדער פון די היגע
אַרומפֿעט ש'כטען און געפונט זיך אין א זעהר קרויסשען צושטאנד.

לכבוד פסח

איז אוינער צוקעניק פֿאַרזעהען מיט א גרויסען אויסוואַהל פון פֿאַרשידענע
מאַהאַראַנען פון געשילטע סאַנדלען מאַנדעלמאַרשען און א.ו.וו.
עס ווערט אויך אָנגענומען הויז-באַק. - רעזעלע אויספיהרונג

מיט אכטונג **מרדכי שליווקא**

אַנראָדאָווע 8

בעמעקונג: איך נעם אויך אַן צו באַקען א גאַנץ יאָהר אויף חתונות און שמחות.

זיין כשר לפסח!

עספּעקעלס א גרויסען אויסוואַהל פון פֿאַרשידענע

וויינטו אין מעהד

די בעסטע סאַרטען און צו פאַבריקס - פּרעזען
די קאַנג - קעניסמאַרקענע חייז און פּער-פאַבריק

שמואל גאָרד, סטראַזשאַכא 16

אין וויין = קעלער וואַרשאַווער 11

דאָס פֿאַפּרעס - געשעפֿט פון דער פּרעס

PLUTOS S. A.

מאַכט בעקאַנט דאָס ג' פּובליקום, אז
אויף פּסח און דאָס געשעפֿט פֿאַרזען-
הען מיט אלערלע אויסאַרבעיטונגען פון

צוקערואַרג און שאַקאַלאַדע

זיין כשר לפסח פון ראַבינאַט

מיט אכטונג

„PLUTOS” S. A.

פאַבריקשטע געזעקט פּרעס 21

השוקולדה
והקאו
המעמים והמהולים ביותר
„ANGLAS”

התה
המשובה ביותר
ו.ו. וויסאצ'י
עם קאַפּ.

תעודת הכשר לחג הפסח

הגענו מאשרים בזה שהפבריקא לטהרה תחת שם ו.ו. וויסאצ'י עם קאַפּ. שאַהאַלאַדע וסאַהאַא תחת
הפּרמאַ, אַנגלאַס' בדנציג נמצאות תחת השגחה של הרב הגאון בדנציג ר' י. ס. סנלוביץ שליט"א שתייה ביהרון הכשר
וכל אחב' יבולים לסמוך על היוצא מהפבריקע דנוכרים בהכשר הרב הנ"ל בלי שום חשש על ימי הפסח הבע"ז.
באנו על החתום: שרונה דוד כהנא
יצחק מאיר ברמ"א קאנאַל

ורשה נום ג' שבט תרצ"א.

מצות שעהנט

ווערען אויסגעבאָקען און זענען צו בעקומען אין
דער לאַנג-יעהרונגער בעקערע

מ. ארבעט, וואַרשאַווער 46

גענווען = שמאַרץ

כשר לפסח

ווי אויך ברוסט-שמאַרץ און אלערלע נערוי-
כערטע וואַרשאַווער כשר לחג הפסח איז צו בע-
קומען אין וואַרשאַווער-געשעפֿט פון

י. ס. גרויסען, נייטר מאַרק 8.

וואַרנונג!

איך וואַרען, אז וועקלען וואָס העלען זיין
פּבליקע אונטערזעריבען מיט פּיין נאָמען, ווע-
לען דורך מיר נישט געזעהלט ווערען, וועל איך

האַב בייזן היינטיגען טאָג קיין וועקלען נישט אונ-
טערזעריבען און נישט זשורירט.

אויב עס וועט זיך אין דער צוקונפֿט געפונען
אז וועקלען איז ער געפֿעלט און די שולדיגע העל
איך צו זעהען צו געריכטליכער פֿאַרנאָממטאַרטיקייט.

מיט אכטונג:

גמע פֿייערשטאַנג, נאָרוועשענע 34.

שוין צו פערדינגען

פֿאַרשידענע וואַוינונגען

אויף איינציגע צימערן מיט אלע בעקומעליכע קעמערן

וואַרשאַווער גאַס נר. 85.

קרקונדיגען זיך ביי ה' י. פֿערלע, אַנראַדאָווע 20

Koleżance Stefie Gotesman

z powodu śmierci

Jej MATKI

największe współczucie wyrażają
IZRAEL LAPIDES,
GUCIA DZIAŁOWSKA,
ARON BIRENBAUM.

אוינער סקעקטאַר דעם ה' אשך
נאָמעסמאַן צו זענען פּוים פון זיין

מוטער גיע

דריקען מיר אויס אוינער מיטעסמען מיטעספּעהל
די פֿאַרזאָלונג
פון סעטאַר צעך.

יי"ש של פסח

יום טוב דיגען שפירט פון דער פּרעס "Kosminek i Zylber"

פּרמל - וויינטו, שליוואַוויי, מעהד

אין אלערלע וויינען אינגענדישע און אויסלענדישע

אין אַמבעסען צו קויפען אויף פסח אין דער רעזעלער לאַנג-יעהרונגער פּרמאַ

H. GASIOROWICZ, Stary Rynek 26.

אַלע ווערט פֿאַרקויפט צו פאַבריקס-פּרעזען.

מרינקט נאָר נאָטירליכע

אַראַנזשאַדע און צימרינאָדע!

פון אונטערזעריבען און אונטערזעריבען קוואַליטעט פון דער פּרעס

„URSUS” B-ci Fiszhalter

אוינער אַראַנזשאַדע און פּרעזען פון פּרעס פּאַסעראַנצען און רינגען
צוקער, וועלעך ענטהאַלט די פּרעסע בעשטאַנדטיילען פון דער אוי-גערו-
פּענער, וויסאַמין און און דערבער א אויסגעצייכענטע און פּרעזענענע
געפֿאַרע און אין אויך א אונטערזעריבען מיטעל, וואָס פֿאַרשטעקט די
פּרעס פּאַסעראַנצען.

בעמעקונג: מיר בעפען אויספֿערוואַס צו זיין אויף די אַרטיקלע עטקעס.

וואס טוין אייד זיין איז פסח!

און ריזיקירען אייך געלד און געזונד קויפֿענדיג
אונטערזעריבען חייז, אדער גאָר פּאַסיפֿיקאַטען

וועט איהר וועט זיין פֿולשטענדיג זיכער
און האַבען דעם בעסטען חייז אין דער וועלט. קויפֿענדיג

„ברמל” וויין

אין סאַניאַט

פון פאַרזען ראַטשיד'ים וויין-קעלערטו

זיט פֿאַרויכטיג ביי קויפֿען גיט אַכטונג אויף דער שוין-מאַרקען

היינו מכינים בזה את השתתפותנו החמה בצערים של דורנו

היקר מ. חיים גוטפריד ומשפחתו בכנדין על מות עליהם באביב

יסיח בהם

ריזר ניע

מהשוכן בציון ינוחם, ולא יוסיפו לראבה עור

יהודית ואלעזר פּרוצקער.

ווארנונג.

אויפן פארק האבען זיך בעווינען פאלסיפיקאציע פון אמאניאקאלע סאדע
 חקלכע ענטהאלטען שערליכע צומישונגען און ווערן פארמאכט און זי
 חקלכע פארקויפט אונטער נאמען, וואס קענען אריינפירן און מער די
 ג' קליינעלע.
 מיר חקלכע קענען די ראווינג פאלסיפיקאציע און מעלדען, אז
 די אינגעלעך

אמאניאקאלע אדער האלצינירטע סאדע (ביערידלא) 20 די

ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE

ענטהאלט 98% ריינע סאדע
 און איז א ריינער און פולווערטיגער פראדוקט.
 כדי צו פארמיידען אונזער געזונטע קליינעלע פאר די פאלסיפיקאציען,
 איז יעדעס אריינגעבער וועקעלע אמאניאק-סאדע פון די
 „Zakłady Solvay w Polsce“

פארזעהו מיט א פירמע - פלאמבע אויף וועלכער מיר בעטען אכט
 צו לעגען ביים קויפן.

Zakłady Solvay w Polsce

Oddział w Częstochowie:
 Ul. Handlowa 3, Tel. № 5-23.

Warszawa, w marcu 1931 r.
 בעסער קונג: די שולדיגע אין פארשפרייטען פאלסיפיקאציען, אכט
 אמאניאקאלע סאדע ווערן בוגעצויגען ווערן צו פארמאכט און פארקויפט

Nie wyrzucajcie Waszych pieniędzy!

Kupując mydła zamiejscowych
 fabryk płacicie wyższe ceny za
 kosztowne plakaty i koszty prze-
 wozu, podczas

gdy mydło z „Rybka” jest lepsze
 i przytem tańsze.

Używajcie

Mydło--tylko z Rybką.

Częstochowska Fabryka Mydła

DZIUBAS i FISZEL

SPÓŁKA AKCYJNA.

ווארט נישט ביז דער לעצטער מינוט

מיט די בעשטעלונגען, וואס איהר, דארט מאכען
 בעשטעל שווי סוכטו - מעבעל, קינדער-
 צימער מיט דער בעסטער גארנאמען.
 א גרויסער אויסוואהל פון פארשידענע מעבעל
 שטעממע אויסגעדייטע מאדעלען.
 פירטע ברנסט
 פירסודסקי 31.

צום זומער - סטוזן

א גרויסער אויסוואהל פון דאמען, מענער און קינדער - שיד
 נייעסמע מאדערן פארשידענע שטעממע פארשידענע
 איז צו בעקומען צו מעסיגע פרייזען
 איז ערשטלאסיגטן שיד-גוטשטפט

„ווענוס” 2 אלע 29

דאמטו-מאנרטו איז דאסטימעו

M. STAWSKI, Aleja 12
 אין דעם בעהאווען
 חקלכעל פון
 איז צו בעקומען אין א שניגע אויסוואהל די לעצטע
 ניהייטען פון שטאף און פאסאן.
 עס חקלכען אויך אונגענומען אלעארט בעסטע.
 דינגען פון אינגעלעך און פארשידענע שטאפען.
 נאנץ בעסיגע פרייזען.

די ערשטע עלטסטע פארביק און בעקאמטע מיט איהרע אויסארבעיטונגען
 רעגאמירטע פירמע, ענווסטירט פון יאהר 1866

ש. ה. שארה, אנראדאווא 22-a

עפפעלעט אויפן קומענדיגן פתח א ריכטן אויסוואהל פון פארשידענע
 צוקערווארג, שאהאלאדען, געבעקס, זאפעסען, קאנפישורען
 חן אויף שאהאלאדע פון הארשאווער פירמע.
 געדענקט די אדרעס: ש. ה. שארה, אנראדאווא 22.

חקר חכמה דאס נישט, אז אויף קאמפאראטיוו

„אבוביע” נייער מארק 2

איז דער גרעסטער אויסוואהל פון קינדער-שיד, פאנאפעל: לאקירטע, נימוק-
 נע, ברויגע, שטעלסטע חן אויך פריהמארגען-פאנאפעל און גרויסע סאנדאלען.
 טלע חקלכע אויסווארעם און אינגעלעך חקלכע, דערווער איז די סחורה רעיקט,
 גוט און ביריג. — חער עס קויפט אונטער בלייבט א שפענדיגער קונה. —
 פאר אריינפירן און האנדלעריקער א ספעציעלער רעכט. — חורט און רעמיר.

די שולדיגער פראסטע 1 וואוינונג ווארשער 5

מאכט בעקעט די ג' קונדען דעם מיין געשעפט אויך פארזעהן מיט א גרויסען אויסוואהל
 פון יודישע הימלעך פון פארשידענע קינדער פירמע אויך סאמעלענע קינדער-
 הימלעך, קאפלען און אלעארט שודע - הימלעך.
 די בעסטע נאטונגען און צו מעסיגע פרייזען.

די לאנג-יאהריגע פירמע פון פוטער און קאפטלושע

ש. קרויסקאפה, אלע 12

ענווסטירט פון 1896 יאהר.
 עפפעלעט זיך די ג' קונדעס צום פתח-סעזאן מיט א גרויסען אויסוואהל
 פון מאדערנע קאפטלושען און הימלעך צו מעסיגע פרייזען.
 נייעסמע פאסאנען.
 אויך א גרויסען אויסוואהל פון פיקס און לייכט-פוימער
 פאר דאמען צום זומער סעזאן.

וויכטיג פאר שטענשאכט און די נאנצע פראווינץ!

איך האב דעם פכוד מירע צו זיין, דאס צום אקומענדיגן ווער-סעזאן איז מיין
 לאנגער פערזעהן מיט א גרוי- הימלעך און קאפטלושע
 סען אויסוואהל פון פארשידענע
 און ספעציעל צום אקומענדיגן יום-טוב בענין אויך א גרויסען אויסוואהל פון
 יודישע שוכענע און סאמעלענע הימלעך פון די בעסטע אויס-
 ארבעיטונגען (חן די בעהאוועס אברהם און חיים גאלדבערגס).
 האפענטליך דאס די געזעהטע קונדעס וואס איז שוין איבערצוגען אין מיין
 רעיעלע בעהאנדלונג, וועט חן ביי-אויס צאלרעך הימלעך בעוועגען מיין געשעפט.
 ביליג! ביליגע פרייזען! ביליג!
 מיט אכטונג: ה. יאקובאוויטש
 שטענשאכט און ספראוואצקע 5.

א גרויסער אויסוואהל
קאפטלושען הימלעך
 יודישע הימלעך, קינדער-הימלעך
 ארטורדי גארנאמעריע
 איז צו בעקומען נור אין געשעפט פון
מ. פירסודסקי 1
 ביליגע פרייזען.

היינט! דער מעכטיגסטער אייראפעאישער קלאנג-פילם!
 פילם, וועלכער חקלכע אלע ריהרען פון טרעהרען
 פילם, וועלכער חקלכע אלע בעצויבערען און ריהרען

ZŁOTOWŁOSY ANIOŁ

דיהרענדיג דראמא פון זייער-לעבען.
 אין די הויפט-ראלען: די שטענצע פרוי אין דער וועלט, בעקאנט פונ'ם בעריהמען פילם
 „די געלעבטע פרוי פון מאהראדווא”
קארין בעל
 און דער גרוי-
מיכאל טשעכאווא.
 סער ארטסט

ARKA NOEGO

היינט און הימערע מעג.
 דער מעכטיגסטער און בער-הימערע
 פילם אין א נייער אויסגאבע!
 גרויסע פאנומענטלע דראמא, אויסווארענדיג 2 עפאקען: מיטעלאטערישע און ביליגע.
 אין די הויפט-ראלען: דאלארעס קאסטעלע, אבריען און 500 אנדערע.
 דעם בילד אלס שמועז האט געהאט א קאלעסאלען צושטעל און אלס קלאנג-פילם א נישט געזעהן קונסטלעך
 בעקערקונג: שבת 12 מימזאג - ספעציעל פאר די פארשעפטע - דער פוילישער פילם
 קרועסלאך נאך 50 נר.
Tajemnica lekarza.

היינט! סימפאניע פון געזאנג און טאנץ
Noce kaukaskie
 אין די הויפט-ראלען: גינגא מאנעס, נאטאליא ריסענקא, זשאק קאמפלען.
 זינגען רייענדיג און בעצויבערענדיג צוגעבער-ראמאנטען און גרוינישע טענין.

צו בארמהטרינגע מענשטן.

אין זינער ציטע האב אויך געשריבען
 הענען דעם אכזריותדיגען מהאם פון
 א געזימען הינען ראוועלע נענען דער
 פאטיליע הרשאוועס, וועלכער עס האט
 געדעהט תפיסה און נוסחעדיגע
 מענשען האבען געמוזט זעלען 25
 יר. און געבען ראוועלען מיט א חק-
 סעל אויף 60 יר. כדי ער זאל דעם
 שטענדיגען פאלאציען.

מרכי הרשאוועס איז גאלד רער-
 געד געשטאנען, און זיין פאטיליע
 סטענער זיך אין הינגער - נויט רער-
 תפל און דער חקלכע צעהלגער דעם
 30 ד. ה. און ר. חיל דעם חקלכע
 נישט טרויסנענען.

אויך חער זיך דערווער צו בארמ-
 הערזיגע מענשען טו זי זאלען זיך
 בעשלינגען מיט ווערע גיבות צו
 אויסקלייגען פון ראוועלען דעם חק-
 סעל.

די ערשטע גיבות האבען געגעבען:
 מ. ל. פישוואלער 5 יר. און דער
 שריבער פון די שורות 5 יר. חק-
 רע גיבות חקלכע פאנומענען און רע-
 דאקציע.

ש. פראנק.

איך נעם אן צו יעדער ציט
מצה צומארען
 פאר למחרת מן הסתדרין
 ניי יצחק מאיר שמירער
 נאדרוטשנא 64.

רעבעדיגע פיש

נעפאשעמט
א. גאבארסקי
 קאשטשושקי 37.

BIELIZNĘ damska,
 męska,
 skarpetki, pończochy,
 rękawiczki, reformy,
 bluzki i chusteczki.
 Wielki wybór! Tanio!
 w firmie
M. OPATOWSKI, CZĘSTOCHOWA
 II-ga ALEJA № 35, w podwórzu.

CASINO.

די פרייזען זענען
 ערנדיגסט
 אלע פלעצער ביי'ן אנהויב
 פון 1 סעאנס 1 יר. די
 איבריגע סעאנסען 1 פלאץ
 1 יר. 2 פלאץ און באלקאן
 20, 1 און 3 פלאץ 50, 1.

מעמער „ארעאז”

אלע 27
 לעצטער סעאנס 9-30 אהער
 קרועסלאך אלע פלעצער
 1 יר. 20

ערשטער מוסקערהאפער
 קלאנג - קינג
נאוואשיץ
 אלע 12
 לעצטער סעאנס 9-30 אהער
 היינט און הימערע טענין.